

Integrants de l'Orfeó Porrerenc (1925), en la rodona el director Isidre Abelló Cabré

L'ORFEÓ PORRERENC

A CÀRREC DE L'ARXIU COMARCAL DEL PRIORAT

(TEXT) Jaume Teixidó Montalà i Marta Pelejà Muntané (ESCÀNER) ACPR

La creació de corals a partir del treball i l'obra de Josep Anselm Clavé a meitats del segle XIX fou una constant a Catalunya. El mestre volia enriquir i dignificar la classe treballadora a través de la música i la cultura. Encara que la mort el pengué ben jove, el seu ideal ben aviat s'expandí per tot el nostre país amb la creació d'entitats i associacions d'aquest tipus.

El Priorat no restà aliè a aquest corrent. La creació de corals a

diferents poblacions així ho denota a partir de finals del segle XIX. Sense ser exhaustius, doncs, caldria un estudi més acurat. Coneixem l'existència de diferents associacions a Torroja del Priorat (1893), Capçanes, Cornudella de Montsant, Falset, Marçà...

Porrera no ignorà aquest corrent. Cap a finals del segle XIX, o molt a començaments del XX, aparegueren les primeres manifestacions. Ho coneixem a partir d'unes anotacions manuscrites fetes per un porrerenc molt vinculat a aquest

ideal que deixà uns apunts que seguim⁽¹⁾: "Lo que recordaven els nostres majors, d'"Euterpe" fundada i dirigida pels germans en Josep M. i Pius Simó Juncosa quant el gran poeta-músich en Josep Anselm Clavé, creà i escampà **llevor de cant** per tot la nostra terra amb els seus avui famosos chors euterpens i qual entitat local acarona forces exits. Més tart, la creació del chor "Numancia" adherit també als d'en Clavé que dirigiren en Josep M^o Sabaté Ardévol, en [...] Doménech Simó, en Josep Ardévol Viñes i en Eladi Simó Amorós".

ELS PRIMERS CORS A PORRERA ES CREEN A FINALS DEL SEGLE XIX O MOLT A COMENÇAMENTS DEL SEGLE XX. LA PRIMERA ASSOCIACIÓ CONSTITUÏDA FERMAMENT VA SER LA SOCIETAT CORAL L'HARMONIA EL 1903.

La primera associació constituïda fermament fou la Societat Coral l'Harmonia. En coneixem poques notícies, però el seu reglament duu la data de redacció de l'1 de desembre de 1903 i sabem, per un porrerenc anònim, que es va dissoldre l'any 1906. Va ser dirigida per Josep Vidal Vall i Isidre Abelló Cabré. Només disposem de dos documents referents a aquesta coral: una relació de socis del 1904 i el seu reglament.

El nombre de socis el 1904 era de 48 membres⁽²⁾. El seu reglament, signat el primer de desembre de 1903, es componia de 38 articles i relaciona la seva primera junta formada per Francesc Garcés, president; Joan Muntané, vicepresident; Jaume Ardèvol, primer vocal; Joan Masip, 2n vocal; Josep Anguera i Aguiló, 3r vocal; Perfecte Muntané, 4t vocal, i Cándid Domènech, secretari. L'objectiu que es proposaven resta reflectit en l'article 1r: "El objeto de la sociedad es proporcionar buen local a los socios para que estos puedan estar con la mayor armonía y honesto recreo por parte de los socios coristas y de los socios en general, procurando todos por el bien de la misma".

Un cop dissolta l'Harmonia, hi hagueren intents de crear una altra entitat cantaire, però no prosperaren fins arribar l'any 1925. El mes de maig, un grup d'entusiastes convocaren una reunió de la qual sorgí la idea de crear un orfeó. La data de creació de l'Orfeó Porrerenc correspon al 18 de juny de 1925.

Aquell dia es designaren, provisionalment, el consell directiu de l'Orfeó compost per: Candi Domènech Iglésias, president; Joan Pascó Miró, tesorero, i Josep Ferré Grau, secretari. Es designà el director de la secció que recaigué en Josep Pujol Muntané i s'acceptà l'oferiment d'Isidre Abelló Cabré com a mestre director que, junt amb en Pujol, portarien la direcció artística. Aquest acte se celebrà en el primer estatge social de l'entitat que va ser cedit per Francesc Rabascall Amorós a la casa del carrer de la Font. En aquest primer estatge hi estigueren ben poc temps, ja que a finals del mes d'agost de 1925 paguen les obres d'arranjament d'un local propietat de Batista Domènech.

El mateix dia 18 de juny de 1925 és la data que porta la redacció del reglament, que fou aprovat pel Governador Civil el 9 de desembre. Del reglament se'n conserven dos exemplars: un esborrany, redactat en català, i l'oficial, que està redactat en castellà i que va ser l'enviat a les autoritats. El reglament consta de 16 articles dividits en 3 capítols més 2 articles transitoris. L'article 2 defineix el caire que tenia la nova associació: "Su carácter será puramente artístico, instructivo y recreativo, quedando absolutamente prohibido inmiscuirse en cualquier clase de política, tanto general como local" i els objectius es defineixen en l'article 3r: "El objeto que se propone: es, estudiar y ejecutar el canto en general, tanto religioso como profano, así de autores antiguos como modernos: celebrar conciertos y fiestas públicas, siempre con carácter

FESTA MAJOR

DE LA VILA DE
PORRERA

organitzada per l'ORFEÓ PORRERENC
que's celebrarà els dies
7, 8, 9 i 10 Novembre de 1925

PROGRAMA

DIA 7 - A les 12. — Un repic general de campanes, acompanyat de tromades, anunciarà al veïnat, que comença la festa.

A les 21. — L'ORFEÓ PORRERENC, surtirà del seu domicili social, acompanyat de la banda de música, i donarà un Concert en el lloc que prèviament se designarà.

PROGRAMA: «El Cant de la Senyera» . . . MILLET
«Sota del Olm» . . . MOREBA
«L'Emigrant» (Secció d'homens) . . . VIVÉS
«El Maridat» . . . PEREZ MOYA
«A una nineta» . . . GUITERAS

DIA 8 - A tres d'aua. — Dones i repartiment de coques per la Secció Infantil del «Orfeó», a les famílies que oportunament se sollicitin.

A les 10. — Ofici solenne en honor de Sant Francesch de Asís amb assistència de les Autoritats locals i predicant el pater-níric del Patró, un eloqüent orador sagrat. La missa serà interpretada per l'Agrupació Musical d'aquesta vila.

A les 12. — Concert per l'«Orfeó Porrerenc» davant de la Casa Consistorial, en obsequi de les Autoritats locals, i en el qual podran assistir-li quantes persones tinguin gust

PROGRAMA: «El Cant de la Senyera» . . . MILLET
«La Sardana de les Monjes» . . . MOREBA
«L'Emigrant» (Secció d'homens) . . . VIVÉS
«La Joya del Ampurdà» . . . MARTI COMA
«El Maridat» . . . PEREZ MOYA

A les 15. — Processó en obsequi de Sant Francesch de Asís, patró de la població.

A les 17. — BALL DE COQUES a la plassa de l'Església.

A les 21. — Se tornarà a reanuar el ball de coques i objectes a la mateixa plassa sudita.

DIA 9 - A les 9 i mitja. — Ofici solenne.

A les 11 i mitja. — Concert per l'«Orfeó Porrerenc» a la plassa de la Constància, disparant se mentres tant, focs japonesos.

PROGRAMA: «El Cant de la Senyera» . . . MILLET
«Sota del Olm» . . . MOREBA
«La Sardana de les Monjes» . . . MOREBA
«La Joya del Ampurdà» . . . MARTI COMA
«A una nineta» . . . GUITERAS

A les 15. — BALL DE PRENDRE I OBJECTES a la plassa de la Constància

A les 21. — BALL DE COQUES a la plassa de l'Església.

A les 22. — Se dispararà un hermos i variat castell de focs d'artifici.

NOTA: Els dies 8 i 9 de la festa de la Constància de carter, se celebraran funcions de teatre al Principi, a càrrec d'una Companyia teatral de Barcelona, i balli pel Café.

DIA 10. — Tertúlies particulars i focs d'artifici.

NOTA: La Constància esmentada, podrà variar qualsevol canvi d'aquest programa si la creua convenient i les circumstàncies ho autoritzen.

Tip. "El Foc"

recreativo, instructivo o benéfico, y dar clases de solfeo a los orfeonistas cuando las circunstancias lo permitan y el Consejo Directivo lo crea conveniente". Hi havia dues classes de socis: de número, que eren els que integraven la massa coral, pagaven un ral al mes, i els protectors, que aportaven una part important dels ingressos ja que no tenien estipulada una quantitat fixa, sinó que pagaven el que podien, ja sigui mensual, trimestral o anual, i fins i tot podien aportar donatius i objectes. Dintre de cadascuna d'aquestes dues categories es subdividien en socis fundadors, adscrits abans del 31 d'agost de 1925, i els que ho feren després.

Disposem de diferents llistats de socis tots degut als pagaments de quotes. De socis fundadors, inscrits abans del 31 d'agost del 1925, en comptem 87, repartits entre 38 socis protectors i 50 de número. El nombre de socis va anar minvant entre 1926 i 1928, darrer any, del qual disposem de dades. Els estatuts permetien que les dones es poguessin adherir, però només apareix una sòcia protectora: Amàlia Andreu. De socis protectors n'hi havia 46 el 1926, 40 el 1927 i 36 el 1928. De socis de número: 50 el 1926, 47 el 1927 i 35 el 1928. La davallada en dos anys va ser important.

L'Orfeó Porrerenc començà amb molta força la seva singladura, però abans cal esmentar un acte important. El 5 de juliol de 1925 hi ha una acta de donació signada entre els membres del consell directiu de l'Orfeó Porrerenc i un grup d'antics socis⁽³⁾ de l'antiga Societat Coral l'Harmonia, per la qual es traspassaren els béns mobles d'aquesta a l'Orfeó. Aquests eren: "una caixa embaulatje, 18 barrets, un latril, una sistella adornada" i 17 peces de música.

Mentrestant, l'Orfeó anava assajant peces. La primera fou "A una nineta" d'en Guiteras. El primer concert va tenir lloc el 15 d'agost, festa de l'Assumpció. Participaren 73 cantaires d'ambdós sexes. Els homes anaven amb barretina morada, els nois amb barretina roja i les noies i tots els cantaires amb el llaç distintiu de l'Orfeó. S'interpretaren tres obres: "El Cant de la Senyera", del mestre Millet, "La Joia de l'Empurdà" d'en Martí Cama (els solos d'aquesta els cantà el jove Joan Figuerola Asens) i "A una nineta", d'en Guiteras. Es varen cantar en tres llocs diferents: primer, davant l'ajuntament, després al carrer Peixateria, a la confluència amb el carrer del passeig (davant de l'abeurador antic) i, finalment, a la plaça de la Constància (avui Catalunya). Segons el cronista, l'èxit fou gran

LA DATA DE CREACIÓ DE L'ORFEÓ PORRERENC VA TENIR LLOC EL 25 DE JUNY DE 1925. EL NOMBRE DE SOCIS FUNDADORS, INSCRITS ABANS DEL 31 D'AGOST, ÉS DE 87. 37 SÓN SOCIS PROTECTORS I ELS RESTANTS DE NÚMERO.

i se'n van fer ressò diferents diaris de Reus, Tarragona i Barcelona.

L'endemà, 16 d'agost, l'orfeó va assistir a l'acte del descobriment d'un placa commemorativa amb el nom de Sebastià Llorba Gomà, mestre dels nois durant 37 anys, al carrer del Forn, rebatejat com del mestre Llorba.

El 6 d'octubre, Porrera rebé la visita d'una de les primeres autoritats corals del país. Ens referim a Antoni Pérez Moya⁽⁴⁾. Aquest visità l'Orfeó i, a l'acte, digué que diria al mestre Millet "que en aquest recó del hermós Priorat havia rebrotat una llevoreta del gran "Orfeó Català". Donà tres obres escrites per ell i el director de l'Orfeó Porrerenc es comprometé a cantar-ne, aviat, almenys una.

Els anys 1926 a 1928 coneixem les actuacions de l'Orfeó en les següents diades o festes: per Pasqua de Resurrecció, cantant caramelles, per sant Joan de maig, per la diada de la Mare de Déu d'agost o festivitat de l'Assumpció, per la festa major, ambdós amb concerts, i per Nadal cantant nadeses populars catalanes. Ja l'any 1925 l'Orfeó organitzà la celebració de la festa major, a l'igual que en els anys posteriors, realitzant tres concerts: un al carrer Peixateria, davant de l'Ajuntament i a la plaça de la Constància. Les obres interpretades eren d'autors molt coneguts: Millet, Pérez Moya, Vives, Morera, Guiteras...

Ja a finals del 1925, els joves de l'entitat feren una obra de teatre. Els anys següents ho degueren mantenir fins que, el primer de gener de 1928, llogaren el teatre situat al carrer del Pascó, 4. L'arrendaren a Jaume Vall Mestres per un any i per la quantitat de 700 pessetes, pagant cada semestre la meitat. S'entrava al teatre pel carrer Peixateria, que conduïa a un pati i després l'entrada al teatre. El contracte conté 12 articles, però un dels més interessants és el segon, ja que especificuen l'ús que li donaran: "para celebrar en ella todos sus ensayos, tanto parciales o de secciones como generales, así como para dar en el mismo, cuantas fiestas y espectáculos públicos o privados tenga por conveniente durante todos los días y fiestas del año de las comprendidas como: Pascua de Resurrección, fiesta de san Juan de Mayo, Asunción, fiesta mayor de noviembre y Navidad. Los domingos y demás días festivos del año, a excepción de los relacionados anteriormente podrá el propietario o su representante utilizarlos para dar funciones de cine exclusivamente".

L'associació es nodria de les quotes dels socis i dels guanys de les festes, sobretot la festa major. Els

LA PARTICIPACIÓ DE
L'ORFEÓ EN LA VIDA
CULTURAL DE LA VILA FOU
IMPORTANT I RÀPIDA. EL
MATEIX 1925 I SEGÜENTS
ORGANITZAREN LA FESTA
MAJOR I ALTRES FESTIVITATS,
VETLLADES TEATRALS I
PARTICIPAREN EN L'ACTE
D'HOMENATGE AL MESTRE
SEBASTIÀ LLURBA GOMÀ.

romanents de caixa a 31 de desembre dels diferents anys són: 102,25 ptes (1925), 320,80 ptes (1926), 76,90 ptes (1927) i 41,15 ptes (1928). Consignem la segona despesa més gran que fou motivada per una sortida de l'Orfeó a l'ermita de la Mare de Déu de Puigserver (Alforja) el 6 d'agost de 1926, que pujà a la quantitat de 116,20 ptes.

Les darreres notícies de l'Orfeó Porrerenc són de finals de l'any 1928. Per la documentació podem constatar que hi devien haver discrepàncies. Existeix diligenciat un llibre d'actes en blanc. Per tant, no coneixem el dia a dia de l'entitat. El nombre de socis, protectors i cantaires, havia disminuït, i tampoc sembla que estiguessin al dia del pagament de les quotes. També els comptes ja no es portaven massa bé. Fins el desembre de 1927 estaven signats pels tres membres de la junta (van ser els

mateixos tot el període), però a partir del 1928 no en signen cap més. Els comptes aquell any comencen el 10 d'abril i, per acabar-ho d'adobar, el novembre paguen "per gastos de la festa major incluint el deute de caixa" la xifra 1.201,60 ptes, quantitat que pogueren fer front gràcies a un donatiu de l'ajuntament. A partir de 1929 l'entitat s'esvaeix de la documentació que hem consultat, restant les pàgines dels llibres en blanc.

RELACIÓ DE TOTS ELS SOCIS DE
L'ENTITAT ENTRE 1926 I 1928

Socis protectors:

Josep Pons Orrit, Jaume Ardèvol Grau, Antoni Rabascall, Joan Batista Figuerola, Josep Prats Rabascall, Baltasar Grau Rabascall, Antoni Abelló, Joan Muntané Rebull, Antoni Giol, Josep Cabré Cots, Josep Asens, Joan Anguera, Jaume Ardèvol Ardèvol, Eduard Fernández, Jacint Serrano, Eladi Simó Amorós, Joan Vall Aguiló, Jaume Montlleó, Joan Abelló Cabré, Francesc Muntané, Jaume Asens Aguiló, Francesc Grau Prats, Jaume Giol Aduart, Antoni Rabascall Cabré, Jacint Compte, Jordi Grau Prats, Antoni Marca Nolla, Salvador Figuerola Isern, Jaume Montlleó Pellicer, Josep Madico de Gratallops, Ramon Aguiló, Reverent Magí Civit, Jaume Simó Salvadó, Laureà Pallejà Abella, Miquel Crusat Cardona, Joan Cepero Grau, Ventura Aulèstia Domènech, Emili Pellicer Vaqué, Amàlia Andreu, Faustí Simó, Enric Abad, Francesc Molinas, Pere

Domènech, Antoni Simó, Joan Juncosa Figuerola, Roc Muntané Rebull, Jaume Grau Peyrí i Josep Rabascall.

Socis cantaires:

Candi Domènech Iglesias, Joan Batista Asens Aragonès, Josep M. Grau Prats, Jaume Asens Figuerola, Ramon Pellicer Pérez, Josep Vidal Mariné, Josep Asens Figuerola, Joan Sans Garcés, Víctor Aduart Ferré, Pau Domènech Peyrí, Francesc Aduart Piñol, Joan Domènech Olivé, Sebastià Mestres Muntané, Joan Simó Cabré, Joan Vidal Mariné, Josep Anguera Aguiló, Joan Pascó Miró, Josep Ferré Grau, Jaume Asens Juncosa, Marcel·lí Figuerola Isern, Antoni Figuerola Domènech, Josep Grau Pons, Sebastià Roca Grau, Prim Abelló Nogués, Enric Ciurana Aragonès, Joan Pallejà Sans, Jaume Benet Roca, Pere Pascó Gavalda, Francesc Vall Esteve, Pere Bru Cabré, Faustí Aulèstia Anguera, Joan Aulèstia Anguera, Artur Sans Ardèvol, Joan Muntané Auqué, Faustí Peyrí Esteve, Isidoro Expósito Ricarte, Ramon Vall Aduart, Joan Figuerola Asens, Joan Masip Asens, Joan Abelló Cabré, Antoni Pujol Muntané, Jaume Elies Andreu, Joan Elies, Antoni Grau, Adelió Masip Llecha, Jaume Ciurana Joanpere, Josep Muntané Auqué, Joan Cabré Domènech, Ricard Martí Gené, Miquel Crusat Cardona, Josep Pellicer Figuerola, Francesc Simó Cabré, Josep Joanpere Bonet, Josep Joanpere Bonet, Joaquim Muntané Auqué i Francesc Garcés Muntané. ■

¹ Tota la documentació utilitzada per aquest article la conserva la família Álvarez-Duran de Porrera, als quals agraïm que ens hagin permès de consultar-la.

² Jaume Montlleó Montlleó; Eladi Simó Amorós; Celestino Fernández; Francesc Rabascall Amorós; Francesc Simó Anguera; Sebastià Mestres Ferré; Joan Rabascall; Andreu Pons; Joan Ciurana Martí; Antoni Simó Domènech; Antoni Giol Aduart; Joan Ferré; Antoni Rabascall Pi; Artur Nogués Figuerola; Jaume Giol Aragonès; Joan Peirí Aguiló; Josep Pujol Muntané; Batista Domènech Vall; Antoni Pellicer Rabascall; Amadeu Piqué Llorens; Jaume Vall Mestres; Josep Simó Pellicer; Josep Ardèvol Rocamora; Antoni Rabascall Aguiló; Joan Amorós Rabascall; Josep Perpiñà Rofes; Jaume Ciurana Giol; Cándido Alexandrí; Eduard Pascó Nogués; Pelegrí Olivé Domènech; Joan Anguera Ripoll; Francesc Domènech Aduart; Joan Pellicer Pascó; Batista Borràs Perpiñà; Antoni Muntané Delforn; Francesc Ciurana Malet; Josep Cabré Juncosa; Tomàs Boronat Vidal; Antoni Figuerola Montlleó; Bonaventura Aguiló; Eduard Fernández; Sebastià Figuerola; Francesc Simó Peirí; Jaume Asens Aguiló; Hermenegild Muntané; Ramon Garcés; Josep Grau Tost; Blai Miró Ferré.

³ Eren: Francesc Garcés Roca (l'únic que signà per l'Harmonia), Joan Vall Cabré, Batista Asens Aragonès, Josep Anguera Aguiló, Jaume Asens Figuerola, Joan Pallejà Sans, Remigi Mestres Pallejà, Sebastià Roca Grau, Joan Batista Figuerola Vall, Josep M. Grau Aulèstia, Anselm Mestres Miralles i Antoni Abelló Bley.

⁴ Casat en primeres noces amb la porrerenca Neus Simó Pellicer.